

Kuntien tietosuojan perusohjeet

Osa III Rekisteröidyn oikeudet ja niiden toteuttaminen

Julkistamistilaisuus 16.04.2026

Agenda

- Klo 10.00: Johdanto
  - Erityisasiantuntija Martti Setälä, Kuntaliitto
- Klo 10.05: Tietosuojaan perusohje, Osa III: Rekisteröidyn oikeudet ja niiden toteuttaminen
  - Johtava juristi Ida Sulin ja juristi Oona Ojajärvi, Kuntaliitto
- Klo 10.40: Keskustelu ja kommentit
  - Puheenjohtajana erityisasiantuntija Martti Setälä, Kuntaliitto
- Klo 10.55: Projektin jatkon esittely, loppusanat
  - Erityisasiantuntija Martti Setälä, Kuntaliitto
- Klo 11.00 mennessä: Tilaisuus päättyy

Johdanto

Kuntien tietosuojaan perusohjeet - projekti

- Kuntien tietosuojaan perusohjeiden tarkoitus on auttaa kuntia tulkitsemaan tietosuojaan peruskäsitteitä sekä organisoimaan tietosuojatyön vastuita entistä paremmin ja yhdenmukaisemmin kuntalaisten tietojen suojaamiseksi.
- Ohjeet käsittelevät tietosuojaan yleisellä tasolla, jotta ne ovat hyödyllisiä kunnan kaikille toimialoille ja toiminnoille sekä muille kuntatoimijoille, kuten kuntayhtymille ja maakuntaliitoille.
- Projektin tavoitteena on myös syventää yhteisymmärrystä sidosryhmien välillä kuntien sisällä sekä eri hallinnon tasojen välillä (kunnat – valtio).
- Toivomme, että laadittava perusohjeistus auttaa ratkomaan tietosuojatyön haasteita ja sujuvoittaa digipalveluiden kehittämistä ja tiedonhallintaa.
- Työ toteutetaan erillisenä projektina jaksolla elokuu 2025 – kesäkuu 2026.

Kuntien tietosuojaan perusohjeet – prosessi

- Keräsimme kuntatoimijoilta ja muilta sidosryhmiltä kommentteja projektin sisältöluonnokseen keväällä ja kesällä 2025.
- Ohjeen sisällöksi määrittyi kolme teemaa, joista laadittaisiin ohjeet.
- Rekisterinpitäjyyttä käsittelevä osa I laadittiin syksyn 2025 aikana
- Rekisteröidyn oikeuksia käsittelevä osa III laadittiin alkuvuodesta 2026
  - Työpaja 1: 23.1.2026 / Työpaja 2: 12.2.2026 / Etäkommentointi: 4.3. - 18.3.2026
- Henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteita käsittelevä osa II on työn alla
  - Työpaja 1: 27.3.2026 / Työpaja 2: 23.4.2026 / Etäkommentointi 11.5. - 25.5.2026
  - Julkistustilaisuus 5.6.2026 klo 10-11
- Ohjeet löytyvät verkkosivuiltamme, myös ilmoittautuminen teeman 2 työstöön
  - <https://www.kuntaliitto.fi/laki/tietosuoja/tietosuojaan-perusohjeistus-kunnille>
- Lisätietoja ohjeesta: ida.sulin@kuntaliitto.fi / oonajajarvi@kuntaliitto.fi

Ohjeen tekijät

Juristi Oona Ojajärvi

Johtava juristi Ida Sulin

Rekisteröidyn oikeudet

Rekisteröidyn oikeudet kunnan rekisteripitäjän näkökulmasta

- Rekisterinpitäjän velvollisuus toteuttaa rekisteröityjen oikeuksia
  - + Osoitusvelvollisuus
- Rekisteröidyn oikeuksista säädetään tietosuoja-asetuksen III luvussa
  - Tietosuoja-asetuksen 12 artikla asettaa oikeuksien toteuttamiselle menettelysäännöt, joita on luettava yhdessä III luvun ja muiden tietosuoja-asetuksen säännösten kanssa
- Kunnilla on merkittävä rooli rekisteröityjen tietosuojaoikeuksien toteuttamisessa, koska osana tehtäviään kunnat käsittelevät suuria määriä, usein myös arkaluonteisia henkilötietoja erilaisista rekisteröityjen ryhmistä
  - Tietosuojaoikeuksien toteuttaminen on keskeinen osa luottamuksen rakentamista kunnan ja rekisteröidyn välillä

Rekisteröidyn oikeudet

Rekisteröity ei voi käyttää kaikkia oikeuksia kaikissa tilanteissa. Tilanteeseen vaikuttaa esimerkiksi se, millä perusteella henkilötietoja käsitellään. Myös laissa on voitu säätää rajoituksia rekisteröidyn oikeuksiin.

**Oikeus saada tietoa
henkilötietojen
käsittelystä**

**Oikeus tutustua
tietoihin
(tarkastusoikeus)**

Oikeus oikaista tietoja

Oikeus poistaa tiedot

**Oikeus vastustaa
tietojen käsittelyä**

**Oikeus rajoittaa tietojen
käsittelyä**

**Oikeus siirtää tietoja
järjestelmästä toiseen**

**Oikeus olla joutumatta
automaattisen
päättöksenteon
kohteeksi**

**Oikeus peruuttaa
suostumus**

**Oikeus saada tieto
tietoturvaloukkauksesta**

Menettely tietosuojaoikeuksien toteuttamisessa ja pyyntöjen käsittelyssä

Suunnittele ja valmistaudu

- Tunne tietosi
- Luo menettelyt ja ohjeet oikeuksien toteuttamiseen
- Kouluta henkilöstö ja luottamushenkilöt roolinsa mukaisesti

Helpota oikeuksien käyttöä

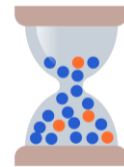
- Ei muotovaatimuksia
- Varmista myös esim. lapsien, ikääntyneiden sekä vieraskielisten pääsy oikeuksiinsa

Kerro käsittelystä läpinäkyvästi

- Monikanavaisuus (ei esim. pelkästään verkossa)
- Kerroksellisuus (tiivis yleiskuva + tarkemmat tiedot)
- Huomioi erilaiset rekisteröityjen ryhmät

Käsittele pyynnöt

- Tunnista rekisteröity tai pyynnön esittävä kolmas osapuoli (oikeasuhtaiset menettelyt)
- Huomioi määräajat (1 + 2 kk)
- Tietoturvalliset kanavat

Huomioi hankinnat

- Varmista rekisteröidyn oikeuksien toteutuminen osana hankintoja ja esimerkiksi kun kyse yhteisrekisterinpitäjyydestä

Dokumentoi

- Yksittäisten pyyntöjen käsittely
- Henkilötietojen tietoturvaloukkaukset
- Sisäiset menettelyt ja ohjeet, tietosuojaselosteet ym.

Muutoksenhaku

Rekisteröidyn muutoksenhakuoikeudesta

- Mikäli rekisteröidyn oikeuksia koskeva pyyntö rajataan tai evätään, rekisteröidyllä on aina oikeus saattaa asian tietosuojavaltuutetun käsiteltäväksi. Jos asiassa on tehty hallintopäätös, on rekisteröidyllä sen lisäksi oikeus viedä asia hallinto-oikeuden ratkaistavaksi.
  - TSV – rekisteröidyllä
  - Hallintovalitus – asianosaisilla, vaatii hallintopäätöksen olemassaoloa
- Pyyntöjen epäämisen yhteydessä informoidaan mahdollisuudesta saada hallintopäätös asiassa, jotta oikeusturva toteutuu
- Asian saattaminen TSV:n tarkistettavaksi ei vaadi oikeustoimikelpoisuutta

Tietosuoja ja julkisuus

- Joskus voi olla epäselvä, viittaako viranomaiseen yhteydessä ollut henkilö tarkastusoikeuteen tietosuojasääntelyn nojalla vai omien tietojen pyytämiseen julkisuusääntelyn nojalla.
- Tarvittaessa tietojen pyytäjää tulee neuvoa ja ohjata esimerkiksi kertomalla julkisuuslain ja tietosuoja-asetuksen tiedonsaantivaihtoehtojen eroista ja yhtäläisyyksistä.
- Lomakkeita?

Hallintopäätöksen tekeminen

- Pyytäjällä / rekisteröidyllä oikeus hallintopäätökseen sekä tietosuojasääntelyn että julkisuuslain nojalla käsitellyissä asioissa.
- Oikeudesta informoitava kun kerrotaan tietojen luovutusehdoista tai -rajoitteista.
- Hallintopäätöksestä ilmenee
  - 1) päätöksen tehnyt viranomainen ja päätöksen tekemisen ajankohta;
  - 2) asianosaiset, joihin päätös välittömästi kohdistuu;
  - 3) päätöksen perustelut ja yksilöity tieto siitä, mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu taikka miten asia on muutoin ratkaistu; sekä
  - 4) sen henkilön nimi ja yhteystiedot, jolta asianosainen voi pyytää tarvittaessa lisätietoja päätöksestä.
- Viranomaisella velvollisuus harkita hallintopäätöksen tarvetta myös ilman pyytäjän / rekisteröidyn pyyntöä, esim. oikeussuojan tarpeen perusteella.
- Hallintopäätökseen muutoksenhakuosoitus: TSV+hallinto-oikeus tai hallinto-oikeus

Vastausmalli

- Hyvä [rekisteröidyn nimi],
- Olette esittänyt [päivämäärä] tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 mukaisen pyynnön koskien [lyhyt kuvaus pyynnöstä].
- Kunta xx / kunnan viranomainen xx on rekisterinpitäjänä arvioinut pyyntönne ja katsoo, ettei pyyntöä voida toteuttaa [kokonaan / osittain]. Pyyntö jätetään toteuttamatta siltä osin kuin [lyhyt ja asiallinen perustelu, esim. pyyntö ei täytä tietosuoja-asetuksen edellytyksiä / kyseinen tieto ei kuulu rekisteröidyn tarkastusoikeuden piiriin].
- Tietosuoja-asetuksen 12 ja 15–22 artiklojen mukaisesti teillä on oikeus saattaa asia tietosuojavaltuutetun käsiteltäväksi. Tietosuojavaltuutetun yhteystiedot löytyvät osoitteesta www.tietosuoja.fi.
- Lisäksi teillä on oikeus pyytää asiassa muutoksenhakukelpoinen hallintopäätös. Mikäli haluatte hallintopäätöksen pyyntönne toteuttamatta jättämisestä, pyydämme ilmoittamaan tästä rekisterinpitäjälle alla olevaan osoitteeseen. Hallintopäätökseen liitetään valitusosoitus hallinto-oikeuteen.

Keskustelu

Projektin jatko / Loppusanat

Projektin jatko – teema 2 ja sen aikataulu

- **Teema 2:** Henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteet sisältäen myös
  - a) Tiedon siirrot/luovutukset sekä tietojen liikkuvuus
  - b) Tietojen jatkokäyttö muihin kuin alkuperäisiin käyttötarkoituksiin (esim. kehitystyö ja tietojohdaminen)
    - Sidosryhmien etätyöpajat: pe 27.3.2026 klo 08.30-12.00 ja to 23.4.2026 klo 12.00-15.30
    - Kaikille avoin ohjeluonnoksen kommentointi jaksolla 11.5. - 25.5.2026
    - Julkistus: pe 5.6. klo 10-11 Teams
    - Ilmoittaudu Teema 2:n työskentelyyn ja osallistu julkistustilaisuuteen:
<https://www.kuntaliitto.fi/laki/tietosuoja/tietosuojan-perusohjeistus-kunnille>
- Osallistu myös Digiviikolla to 4.6. klo 12.30-14.00 läsnätilaisuuteen Kuntatalolla:
Tietosuoja: Kuntien tietosuojaohjeistuksen nykytila ja seuraavat askeleet
  - Lisätietoja: <https://www.kuntaliitto.fi/tapahtumat/digiviikko>

KUNTA LIITTO